

Overlegtafel sociaal domein - normalisatie

Datum 18 juni 2019
Locatie Gemeentehuis Buren, De Wetering 1, Maurik
Tijd 14.00 – 16.30 uur

Gespreksleider Stef Harreweg (Zorgbelang)
Aanwezig Namens gemeenten: Inge Belgrave (Tiel), Jantine Roza (Buren), Hermineke Drost (Neder-Betuwe), Eveline Smit (Culemborg), Marieke de Bont (Buren), Bianca Tofohr (Buren), Anouk van Steenis (West-Betuwe), Mandy van Belzen (Buren), Peter van Veluw (West-Betuwe), Ria Dekker (West Betuwe)
Namens Regio Rivierenland: Nathalie Verbeeck, Barbara van Beuningen, Matthijs van Doorn, Marijke de Ruiter,
Namens aanbieders: Elisabeth Stijf (Leliezorggroep), Heidi Keij (Compleet Mensenwerk), Joyce de Vries (Rivierenland Herstelt), Marije van Leeuwen (Rivierenland Herstelt), Moniek van Bakel – Redeker (DITcoaching), Marco Klaui ('s Heeren Loo), Gerda Bakker (Rivierenland/Mondium), Joke Stoffelen (Zorgbelang), Hans van Wijchen (Plurijn), Jean-Pierre van Dorselaer (BoBa Autismezorg), Marc van Lee (RIBW N&R)
Verslag Verslagbureau More Support (Wamel)

NB 1 - Spreektaal en schrijftaal is niet hetzelfde. Non-verbaal en/of met intonatie kan een spreker het gesproken woord 'verrijken'. In een woordelijk verslag kan dit soms met een accent worden 'vertaald'; incidenteel wordt door de notulist tekst toegevoegd met het oog op leesbaarheid / begrijpelijkheid. Een eventuele toevoeging wordt tussen [vierkante haken] geplaatst.

NB 2 – Wanneer iets niet goed verstaanbaar is, is de tekst rood gemarkeerd en is hierbij de exacte audiopositie vermeld. Desgewenst kan op dit punt de audioregistratie nageluisterd worden. Mocht iemand de eigen uitspraak herkennen en kunnen aanvullen, dan graag (met paginanummer) doorgeven aan mvandoorn@regiorivierenland.nl De tekst op de website kan dan worden aangepast.

1 | Opening en welkom

De gespreksleider: Welkom bij de overlegtafel. Mijn naam is Stef Harreweg. Ik ben gevraagd om de middag te begeleiden en het gesprek te leiden. Ik ben van Zorg Intensief. Voor wie dat niet kent, in één zin: een organisatie die zoveel mogelijk de inbreng van cliënten faciliteert bij allerlei beleidsprocessen in de zorg: cure, care, maar ook binnen het sociaal domein. Dus, dan heb ik het niet zozeer over cliënten en patiënten, maar over inwoners. Dat is in de basis waar wij voor staan. En daar houd ik het nu bij.

Mijn collega, Joke Stoffelen, gaat zo meteen een inhoudelijk verhaal geven.

Ik ben vanmiddag uw gespreksleider, voorzitter, zo u wilt.

De overlegtafel gaat over normalisatie. En terwijl ik de volgende dia neem ... Ik ga even het programma doornemen, daarna houden we even heel kort een voorstelrondje op verzoek van de notulist.

Maar eerst het programma even.

Met dat eerste deel ben ik nu bezig, daarna volgen twee inleidingen: een door Joke Stoffelen van Zorgbelang Intensief dus en daarna door Joyce de Vries van Culemborg,

dan wel Rivierenland Herstelt, maar dat ga je ongetwijfeld zelf zo even uitleggen, wat waar voor staat.

Dan hebben we een plenaire discussie om even goed neer te zetten waar we het over hebben. Dit naar aanleiding van de inleidingen die uiteraard - gezien het thema - over normalisatie gaan.

Dan gaat u in werkgroepen uiteen. Dat ga ik dan straks ook uitleggen. Dat is tussen 15.00 en 16.00 uur. En u ziet daaronder ook staan: "Pauze tussen 3 en 4." En u vraagt zich misschien af: wat gaat het nu dan worden tussen 3 en 4? Het idee erachter is dat de werkgroepen zelf even met elkaar bepalen wanneer ze dat pauzemomentje nemen voor peuk, plas of wat u in die korte tijdsspanne wilt doen.

Dan komen we op afsluitend nog even hier terug voor een half uurtje uitwisseling van de resultaten uit de werkgroep.

Nogmaals, op verzoek van de notulist alleen even uw naam. En organisatie ook?

Nee, alleen uw naam. De nadere introductie, daar kunt u ook straks in de deelwerkgroepen ruimte voor nemen. Maar dat zou nu te veel tijd vergen. Dus, even luid en duidelijk, hè?

(Er wordt een korte voorstelronde gehouden)

Goed, waarom nu normalisatie? Nou, naar ik begreep, is dit een door uzelf met elkaar gekozen thema voor deze overlegtafel. De overlegtafels vinden vier keer per jaar plaats. Heb ik dat goed onthouden?

Ja. Maar goed, je komt niet zomaar tot een keuze. Dat heeft te maken met het feit dat er een opdracht ligt vanuit het Rijk en we hebben natuurlijk decentralisaties. En decentralisaties en normalisatie, dat heeft met elkaar te maken. Hoe vullen we dat nu in, hè?

Want we hebben natuurlijk een opdracht tot decentralisatie en alle ontwikkelingen die daarbij spelen. Het doel voor vandaag is ook om te bekijken en te bespreken: hoe kunnen we nu passende zorg en ondersteuning versterken en de inzet van zwaardere vormen van zorg of meer geïndiceerde vormen van zorg beperken? Dus, dat betreft het vraagstuk van de financiering, heel nadrukkelijk, maar ook van de zorg zelf. En dat kan misschien op gespannen voet staan met elkaar.

Een aantal van u zit hier als aanbieder. U bent gebaat bij het feit dat er een vraag tot u komt. Maar de opdracht is juist die vraag – of in ieder geval een bepaalde vorm van die vraag - te verminderen of te veranderen. Dus, in die zin zou het wellicht wel eens wat ongemakkelijk kunnen worden, prikkelend. En dat mag ook. Daar nodigen we u tot uit, om ook 'het ongemakkelijke' te zeggen. Misschien moet dat wel gezegd worden om verder te komen. Dus, om ook een breder perspectief te hanteren in de discussie. Een breder perspectief dan van de organisatie vanuit waar u hier bent. Dat is de uitdaging en dat is 'n moeilijke. Ik heb dat in andere regio's de afgelopen – pak 'm beet – tien jaar ook gezien en dat blijft een lastige, dat je het gewoon over je eigen toko en klandizie moet hebben, om het maar even heel plat te zeggen. Maar goed, die uitnodiging is er heel nadrukkelijk.

Over deze hele overlegtafel hangen twee parapluvragen. Die staan ook dààr. Die heeft u continu in beeld. Deze dia verdwijnt weer. Dat is waar we de bijeenkomst aan ophangen. Dat is: waar staan wij op dit moment in de Regio Rivierenland op het gebied van normalisatie. En wat zijn nu praktisch te zetten stappen, op korte termijn, om vooruitgang te boeken?

Daar gaat u straks over met elkaar in gesprek en de uitleg daarover komt ook dan. Dan komen we vanzelf bij dat doel van de bijeenkomst, dat ik al heb genoemd. Daar staat het in beeld: *"Het versterken van passende zorg en ondersteuning, en het beperken van de onnodige zwaardere vormen"*. Over de opbrengst kom ik straks nog te spreken. U ziet het nu al, maar die uitleg volgt.

Na de komende twee presentaties, te beginnen met – dat verklap ik al – de presentatie van "Wat is normaal?" van Joke Stoffelen. En daarna Joyce de Vries. Tot zover duidelijke

lijk?
Zijn hier vragen over?
Nee?
Joke, dan is het woord aan jou.

2 Achtergronden bij normalisatie

Mevrouw Stoffelen: Ja, dank je wel, Stef. Hartelijk welkom allemaal. Ik was erg aan het nadenken over 'normaal' en 'normalisatie', want het zijn lastige begrippen. En ik neem jullie mee in mijn gedachten daarover. Ik heb er nog niet van wakker gelegen, maar ik dacht wel: je kunt er heel veel kanten mee op. En ik hoop dat ik jullie een beetje meeneem naar een kant, maar er zijn ook heel veel andere perspectieven.

Wat is normaal? Ja, ik heb het gewoon ge-Googled. Ik dacht daar ook als eerste aan, hè. Bennie Jolink met zijn kornuiten, dat vond ik wel een leuke. Maar ook: wat het vaakst voorkomt, zoals de meeste mensen doen, 'gemiddeld'. Persoonlijk krijg ik van het woord 'gemiddeld' altijd de kriebels, want je wilt niet gemiddeld zijn. Je wilt uniek zijn. Ieder mens wil uniek zijn. 'Normaal' is ook een eenheid, verouderde grootheid, normaliteit. Normaal is rondom de bedrijfseconomen een staat voor de norm. Dat hoort ook bij normalisatie, hè? En het is ook een gestippelde lijn die loodrecht op het grensvlak staat. Dit voor de wiskundigen onder ons. Maar wie bepaalt dat?

Wie bepaalt nu wat normaal is? Nou, het is altijd een afspraak tussen mensen, een groep mensen. En de norm is altijd het gemiddelde van iets. Maar dan heb je dus afwijkingen omhoog of omlaag. En afwijken is niet normaal. Dan ben je abnormaal. Dus, zo wordt er in de samenleving mee omgegaan.

En ik dacht: het is ook wel mooi om te zien dat normalisatie een proces is, waarbij afspraken worden gemaakt tussen partijen die er belang bij hebben. Ik weet niet of jullie deze poster nog kennen? Uit de jaren zeventig, volgens mij. Dat verradt mijn leeftijd meteen. "Ooit een normaal mens ontmoet?"

Ik vond het wel leuk om ook een beetje bij de filosoof te kijken. Ik ben geen filosoof overigens. Ik ben vooral praktisch. Maar ik vond het toch wel leuk om een uitstapje te maken. En wat zeggen die daarover? Hoe kijken zij nou naar 'normaal' en 'normalisatie'? En dan zeggen ze: "Door de voortdurende confrontatie begin je ideeën te internaliseren. Je neemt ze voor lief. Je ziet ze als normaal."

Daar neem ik jullie straks ook eventjes in mee, in mijn gedachten daarover.

In de sociologie wordt dat 'normalisatie' genoemd. En dat wordt beïnvloed door de kennis die je hebt en die wordt beïnvloed door de dominante ideeën. Het is bijna onmogelijk – dat vond ik wel 'n hele mooie – om je daaraan te onttrekken. Ik neem jullie ook even mee – want zo werk ik heel vaak – in de geschiedenis, die ik zo even laat zien.

Ik vond dit wel leuk: ik ben besmet met interventie mapping. Ik weet niet of mensen dat hier kennen. Het is een internationaal ontwikkelde methodiek voor gezondheidsvoorlichting en het gaat heel erg over gedragsverandering. Als je bezig bent met gedrag van groepen en mensen, dan zou ik dat echt aanraden. En die zeggen eigenlijk ... Het is zo mooi en ze hebben daar heel veel voorbeelden van onderzoeken. Het mooie vind ik altijd over roken ... Dat noemen ze ook vaak. Dan krijg je van die pakjes en daar staan allemaal – ik rook zelf niet – van die vreselijke afbeeldingen op. Ik weet niet of hier mensen zijn die roken?

Ik denk dat jij echt wel weet dat het niet zo gezond is. Daar helpen die afbeeldingen, denk ik, helemaal niks bij. En dan zie je dat er in die hele campagne heel veel geld omgaat. Maar die werken niet volgens wat er vanuit de wetenschap al lang bekend is. Namelijk: wat is van invloed op je gedrag? Iets van de persoon: wat zit er in je, maar ook iets van je omgeving. Dus, dat noem je 'persoonlijke determinanten' of 'omgevingsdeterminanten'. Die persoonlijke determinanten, die bestaan uit een aantal zaken. Gedragsintentie: ben je überhaupt van plan om het gedrag uit te voeren? Je attitude, de subjectieve norm en de ervaren groepsdruk en invloed. Je eigen effectiviteitverwachting: acht je jezelf in staat? Want je hebt ergens ook baat bij dat roken. Misschien geloof je er zelf wel helemaal niet in dat je ooit kan stoppen. En dan kan iedereen nog zo ver-

tellen ... Maar daar wordt dus aan voorbij gegaan. Want, als je er zelf niet in gelooft, dan kun je nog zoveel plaatjes ... Er zijn toch nog heel veel mensen die heel veel baat hebben bij dat roken. En dat geldt ook voor heel veel andere soorten van gedrag, waarvan misschien de samenleving zegt: "Misschien is dat niet meer zo gewenst." Geanticipeerde spijt, morele verplichting, risico-inschatting, kennis, bewustzijn. Maar dan hebben we het ook nog over wat ik maar even heb samengevat als 'persoonlijkheidskenmerken', die het je soms ook nog lastig maken en soms in je voordeel, soms in je nadeel zijn.

En je hebt ook nog omgevingsdeterminanten. Je fysieke omgeving, sociale, economische, politieke aspecten. Nou, je ziet ook dat ze met [maatregelen om] het roken dunder [te] maken, proberen te kijken of we daarmee kunnen sturen. Dus, dan zie je: als je gedrag wilt veranderen en iets als samenleving tot norm wil verheffen, moet je daar dus veel meer inzetten dan alleen maar kennis. Op heel veel gebieden wordt alleen maar kennis over mensen uitgestrooid, maar dat weten ze al lang. Dus, dat is er maar één. Ik wil eigen zeggen dat het heel complexer is.

En als we het hebben over ... Dat vind ik wel mooi, ik heb 'm er even bijgehaald. Ik zoek altijd bij elkaar waarvan ik denk: dat past wel in het verhaal.

Over inclusie heeft iedereen het momenteel: de inclusieve samenleving. Maar wat betekent dat nou? En ik zie nog wel heel veel projecten die eigenlijk een soort van integratie zijn. Groepjes, maar toch nog apart in de samenleving. En segregatie is er ook nog steeds in de samenleving, bij sommige groepen van burgers. Maar hoe doe je dan die inclusie? Want dat is zo leuk, ik bedoel, die bolletjes heb ik niet zelf gestippeld, maar hoe doe je dat dan en wat betekent het dan? En is dat dan normaal? En is dat ook gewenst?

Zorgbelang komt vanuit de cliënten-patiëntenhoek. En ik vind ook altijd dat wij de spiegel voor moeten houden, ook als het gaat over normalisatie en veranderingen in de samenleving. En dan zeg ik altijd: "Graag!" Want daar heeft de patiëntenbeweging heel lang voor gestreden.

Dat vergeten mensen wel eens, die cliënt of patiënt zijn of burger zijn, dat het ook een groot goed is.

Patiëntenbewegingen hebben van oudsher steeds gezegd: "Wij willen als normaal gezien worden. Wij willen deelnemen aan de samenleving. Wij willen niet als apart ..."

Ik heb hier wat voorbeelden genoemd, maar ik laat ze maar eventjes voor wat het is. Eigenlijk vind ik dat wel heel belangrijk: Wilma Boevink, die gepromoveerd is op ervaringsdeskundigen. Nou, er zitten hier twee ervaringsdeskundigen die kunnen vertellen over de waarde van ervaringsdeskundigheid en de inzet daarvan. Ik vind zelf ook dat VN-verdrag een heel belangrijke. Het heeft toch nog tien jaar geduurd voordat Nederland die ratificeerde, maar dan heb je wel iets in handen om zaken in gang te zetten. Dan heb je toch een wettelijk kader.

Ik was aan het zoeken naar woorden voor: waar hebben we het nou over? Toen dacht ik: je kunt er ook een bingokaart van maken, met allerlei woorden die over die normalisatie gaan en over 'meedoen in de samenleving'. En dat is heel mooi, maar wat betekent dat voor de persoon? Voor de samenleving? Voor de overheid? Voor organisaties? Ik denk eigenlijk dat het vaak allemaal in één bulk wordt genoemd, maar eigenlijk zouden dat allemaal aparte projecten en trajecten moeten zijn, die eigenlijk – naar mijn idee – heel complex zijn. Was het maar zo, dat je met een toverstafje kunt zwaaien en je het dan voor elkaar krijgt.

Ik zeg al: "Multi complicato". Mijn beste Italiaans (alsof ik dat kan ...).

Ik denk: wat zien we nou? Wat zien we nou als ik gewoon eens in de literatuur kijk, als ik kijk wat we uit het nieuws naar voren zien komen, in de rapporten die er verschijnen?

Om even een voorbeeld te noemen: bij jeugd zien we gewoon een enorme groei, een enorme toename en een medicalisering van allerlei gedrag en problemen. We zien ook regionale verschillen. Als je er even op zoekt, zie je ook op het gebied van jeugd heel grote regionale verschillen. En wat moet je daarmee? Ik denk dat het aardig is ... Als ik in de gemeente zou werken, zou ik gaan kijken: ik werk in gemeente A, hoe kan het dat onze gemeente, die vergelijkbaar is met B, dan toch een andere uitkomst heeft? Waar

zit 'm dat dan in? Wat doen wij hier dan anders? Waar zit het verschil in? Want dan kun je er ook aan gaan werken. Ik zie verschil en ongelijkheid tussen jongens en meisjes. Ik was toevallig vorige week bij de inloop in Tiel en toen vroeg ik eigenlijk heel onbewust: "Hoeveel mensen komen hier nou?" Nou, driekwart was man en een kwart was vrouw. Dus, vrouwen hebben geen behoefte aan ...? Het is ook wel leuk om te zien, ook in jeugdzorgland zie je dat. Veel meer jongens die een indicatie krijgen dan meisjes. Meisjes krijgen een andere indicatie. En dat heeft ook te maken met de genderbias waarmee we naar de samenleving kijken, waarmee we naar gedrag kijken. Iets wordt bij de één wel geïndiceerd en bij de ander niet of het wordt anders opgelost, komt minder tot uiting. Dat is ook een mooie, denk ik.

Weten is nog geen doen, daar zal ik zo nog even bij stilstaan. Van de wetenschappelijke Raad, ik weet niet of jullie dat kennen. Dat maakt het weer complexer. Het is heel moeilijk om zaken te veranderen.

Wat ik zelf nog wel mooi vond, is dat wasstraatdenken, wat je ziet. Indicaties, dan krijg je indicatie tot een wasstraat, zo noem ik dat maar. Dan word je gewassen. Je krijgt of hoofdwas 1 of hoofdwas 2. Maar als je nou alleen je wioldoppen gewassen wilt hebben, kan dat ook? Hoe flexibel is het? Of als je alleen maar schone matten wilt of alleen maar de bekleding gereinigd wilt hebben? En wij merken, als we spreken met jongeren in de jeugdzorg – wij spreken veel jongeren in de jeugdzorg; we hebben zelf een goot netwerk van jongeren in de jeugdzorg - dat zij zeggen: "We hebben die behandeling gehad en die en die, maar waar ik wezenlijk mee zit, dat is nog niet behandeld."

Ik heb zelf wel eens een keer een gesprek geleid met kinderen met een angstsyndroom. De vraag was om te kijken naar de vorm van therapie, waar ze nou tevreden over zijn. Toen zei zo'n jongetje, zo groot: "Nou ben ik af van mijn angst voor spinnen en voor honden, maar nou ben ik nog niet af van m'n angst voor ...". Dus, dat was heel erg gericht op dat wasstraatdenken.

Wat ik zelf ook nog wel een mooi boek vond – ik ben van de boeken, helaas – is van Nelleke Bakker. Zij is hoogleraar, ik dacht in Groningen. Zij heeft onlangs een boek uitgebracht over de geschiedenis van de jeugdzorg en de groei van de professionele zorg. En het mooie is, dat je ziet – en ik kan er een middag over vullen – dat we per tijdvak anders naar kinderen kijken en anders kijken naar wat normaal is. En het mooie zou zijn, als je gevoelig bent voor: zijn we nou met mode bezig of zijn we met dingen bezig die noodzakelijk zijn? Dat zou ik wel 'n leuke vinden om daar een discussie over te hebben.

Ik noem deze nog even van de Wetenschappelijke Raad. Ik vond dit ook een mooi rapport. Want je ziet: de overheid wil van alles van burgers, we hebben ideeën over wat normaal is. En waarom gebeurt het dan toch niet? Het zit toch altijd weer net iets complexer in elkaar. Zij vangen dat eigenlijk wel mooi in een heel eenvoudig schema. Daar gaat het hele boek over.

Dus, als je dit kent, hoeft je het boek niet meer te lezen.

En het verschil in beleidsperspectief. Je hebt een rationeel perspectief, waarmee je op een rationele manier naar mensen kijkt, en dat voert vaak de boventoon. En we hebben een realistisch perspectief, want je kan het wel ... Ik ga hier niet helemaal op in, ook gezien de tijd. Wat ik een mooie vond, is: je gaat ervanuit dat, als mensen dat eenmaal weten, die assumpties van gedrag, dat weten leidt tot doen. Dat heeft te maken met dat roken. Dan geef ik jou heel veel informatie en dan kom je erachter dat ze er toch niet naar handelt. Dus: ze weet het. En dan zie je: dat weten is nog geen doen. Het zit iets complexer in elkaar. En, als je het hebt over de jeugdzorg, dan kun je wel zeggen: "Dit vinden wij normaal." En waarom gebeurt het dan in gezinnen niet? Wat is dan het échte probleem? Wat speelt er dan écht en waar zijn mensen dan echt mee geholpen?

Zelfcontrole is onbeperkt, daar gaan we van uit. Je ziet ook dat mensen vaak de keuze hebben uit vele aanbieders. Mensen vanuit de patiëntenbeweging nemen me dat nog wel eens kwalijk, want ik pleit er altijd voor om een beperkt aantal te hebben. Want we weten: keuzes maken mensen niet gelukkiger. Een bepaald aantal keuzes. Een Amerikaan heeft daar een hele studie over gemaakt en een boek over geschreven: hoe meer de keuzevrijheid toeneemt, hoe depressiever mensen worden. Je ziet dat bij de derti-

gers. Ze kunnen alles en ze komen tot – ik chargeer even – niks. Zo kun je ook kijken naar het aanbod dat je met elkaar creëert. Geef duidelijk aan waar mensen uit kunnen kiezen. Het hoeft niet alles te zijn, want dat is niet altijd een verrijking. En dat durf ik wel te zeggen vanuit de patiënten-cliënten-organisatie. Gezien de tijd zou ik het daar even bij willen laten.

De gespreksleider: Er is nog wel ruimte voor één of twee vragen aan Joke, mochten die er zijn.

Mevrouw Smit: Ik ben wel heel erg geïnteresseerd in deze presentatie. Kunnen wij die toegestuurd krijgen?

De gespreksleider: Ja hoor.

Mevrouw Stoffelen: Ja, ik kan er ook nog wel wat literatuur bij zetten, als je dat leuk vindt om over te lezen.

Mevrouw Smit: Ja.

Mevrouw Stoffelen: Want ik wil prikkelen.

Mevrouw Smit: Dat boek van Nelleke Bakker.

Mevrouw Stoffelen: Nelleke Bakker, ja. Die zit er al in.

De gespreksleider: Die zit al in de presentatie.

Mevrouw Stoffelen: Als je het leuk vindt, kan ik wel wat meer erbij zetten, want er is natuurlijk heel veel onderzoek. Ik ben zelf wetenschapper, maar ik wil graag dat het opkomt in de praktijk, want dààr moet het gebeuren.

Mevrouw Smit: Precies.

Mevrouw Stoffelen: Maar ook – maar goed, dat is de discussie – dat je denkt: hoe doen we dat op de universiteit, hoe zorgen we dat het landt? Want dààr moet het gebeuren. Ja?

De gespreksleider: Is er nog één misschien?

Nee?

Oké, dank je wel, Joke.

Mevrouw Stoffelen: Graag gedaan.

De gespreksleider: Je had het net over die keuzestress. Ik hoorde laatst de term 'streaming stress'. Er zijn zo ongelooflijk veel series, dat daar ook al stress van ontstaat, welke serie je nu moet gaan kijken. Want er zijn zoveel goede, aanbevolen series. Zo heeft ieder tijdperk z'n stressvorming. Als je het hebt over wat nu normaal is, dat is nu normaal. Als u streaming stress heeft, dan is dat volkomen normaal.

Goed, het woord is aan Joyce de Vries. Culemborg Herstelt, Rivierenland Herstelt, neem ons mee, wat is wat?

Mevrouw De Vries: Ga ik doen. Ja.

Ik wil graag beginnen met een gedicht, dat ik wel heel mooi hierop aan vind sluiten. Het is: "De mislukte fee" van Annie M.G. Schmidt.

Er was er 's een moederfee.

En had ze kindertjes? Ja, twee.

Twee kleine feeënkindertjes
met vleugeltjes als vlindertjes.
Ze waren beiden mooi en slank.
Maar 't ene kind was lelieblank
- zoals de feetjes wezen moeten -
en 't andere kind zal vol met sproeten.
De moeder was heel erg ontdaan:
ze waste 't kind met levertraan,
met katjesdauw, met tijgermelk,
ze doopte 't in 'n bloemenkelk ...
Maar 't hielp geen steek, o nee, o nee ...
Het was en bleef een sproetenfee
"M'n dochter", zei de moeder toen
"Nu kan ik er niets meer aan doen
Je bent als fee (zacht uitgedrukt)
volledig en totaal mislukt.
Ga naar de koning Barrebijt
En zeg daar: 'Uwe Majesteit
M'n moeder doet de groeten.
Ik ben een fee met sproeten'
Wellicht neemt koning Barrebijt
Je dan in dienst als keukenmeid.
Die man heeft altijd wel ideeën
voor min of meer mislukte feeën"
Het feetje ging direct op weg.
Het sliep 's nachts in de rozenheg
en 't prevelde de hele tijd:
"O Sire, Uwe Majesteit
M'n moeder doet de groeten.
Ik ben een fee met sproeten"
En toen ze aankwam in de stad
stond ze te trillen als een blad
De koning opende de deur
en zei: "Gedag, waar komt u veur?"
en wit van zenuwachtigheid
zei 't feetje: "Uwe Majesteit,
M'n moeder doet de groeten.
Ik ben een spreek met foeten."
"Wel", sprak de koning heel beleefd
"Ik zie wel dat u voeten heeft,
maar u bent, op mijn oude dag
de eerste spreek die ik ooit zag."
Toen heeft hij dadelijk gebeld
en 't hele hof kwam aangesneld.
De koning zei: "Dit is een spreek:
iets heel bijzonders! Geef haar thee
en geef haar koek en geef haar ijs.
Ze blijft hier wonen in 't paleis!"
Nu woont het feetje al een tijd
aan 't hof van koning Barrebijt.
En niet als keukenmeid, o nee!
Ze is benoemd tot opperspreek.
Ze heeft een gouden slaapchalet
en gouden muiltjes voor haar bed
en alle heren aan het hof
die knielen voor haar in het stof,

waaruit eenieder weer kan lezen
dat men als fee mislukt kan wezen,
maar heel geslaagd kan zijn als spreek.
Dit stemt ons dankbaar en tevree.

Waarom ik deze heb uitgezocht, is: ik was zo'n spreek. Ik ben eigenlijk al in mijn jeugd in de hulpverlening terecht gekomen. Ik was als kind altijd ziek. Als mij iets spannends stond te gebeuren, dan was ik aan het overgeven. Of dat nou een schoolreisje was, vakantie of een feestje: ik vond dat eng. En ik was aan het overgeven en op dat moment was het altijd van: "Nou, dan ga je maar niet mee. Dan blijf je maar thuis."

Op 'n gegeven moment gingen mijn ouders scheiden en ik kreeg een stiefmoeder en zij had zo iets van: "Ja, maar dit is niet goed." En zij heeft er toen voor gezorgd dat ik bij de jeugdzorg terecht kwam. En bij jeugdzorg heb ik echt heel lang gelopen, maar eigenlijk vrij weinig bereikt. En dat kwam voor mij omdat er heel erg werd gekeken naar waarom ik als kind niet goed functioneerde, maar er werd verder helemaal niet gekeken: wat gebeurt er nou in dat gezin en wat is er nou gebeurd waardoor dat niet lekker loopt allemaal? Ik raakte in de pubertijd en ik dacht: "Al die hulpverleners, ik doe het niet meer." Ik zei tegen mijn ouders altijd braaf: "Ja, ik ben geweest." Maar ondertussen ging ik gewoon niet. De lichamelijke klachten liepen alleen maar hoger op. Op 'n gegeven moment was ik een half jaar zelfs mijn stem kwijt. En dan ga je dus naar de logopedist en naar de KNO-arts en dan worden er allerlei onderzoeken gedaan. En daaruit blijkt dat er eigenlijk niets aan de hand is. Dan voel je je als kind niet meer normaal. Dus, ik ging heel erg bergafwaarts.

In Utrecht heb ik weer opnieuw 'n intake gehad. De intakeprocedure was klaar en ik had een hulpverlener tegenover me zitten en die zei: "Joyce, ik weet het ook niet. En o ja, ik ga hier ook weg. Dus, we moeten even de intake opnieuw beginnen."

Nou, dan zakt echt de moed in je schoenen.

Daarna ben ik verhuisd naar Tiel en ik heb heel even gezegd: "Nou, ik wil geen hulpverlener meer, want ze kunnen me toch niet helpen." Dat was mijn idee. Maar ja, dat ging natuurlijk ook niet, want dat ziek zijn, dat bleef. Zodra er ook maar iets stond te gebeuren, dan was ik weer aan het overgeven. Dat belemmerde mij op 'n gegeven moment zo, dat ik dacht: er moet wel wat gebeuren.

Ik ben toen in dagbehandeling gegaan bij Pro Persona. Ik heb daar echt heel veel geleerd. Maar, wat net ook al werd gezegd, je kunt wel door behandelaren allemaal doelen krijgen en je moet dat gaan doen en dat gaan doen, maar als het niet je eigen keuze is, dan gebeurt er eigenlijk vrij weinig. Het is toen wel een klein poosje goed gegaan met mij. Ik heb toen een baan gehad. Alleen ging mijn relatie toen over, mijn werk hield ermee op, mijn contract werd niet verlengd, mijn moeder werd ernstig ziek. En toen was het voor mij eigenlijk weer helemaal terug bij af.

Ik werd toen opgenomen in de kliniek in Tiel. Ik heb daar een poosje gezeten. Nou ja, een poosje, echt wel maanden. Dat was toen nog zo. En op 'n gegeven moment ben ik naar het resocialisatiecentrum gegaan. En daar werd een cursus "Herstellen doe je zelf" aangeboden door ervaringsdeskundigen. En ik dacht: "Nou, alles is beter dan die creatieve therapie. Dus laat ik dat maar gaan doen."

Ik heb me daarvoor aangemeld en ik ben dat gaan doen en daar ging echt een wereld voor mij open. Er zaten daar ervaringsdeskundigen. Dus, mensen die eigenlijk dezelfde weg hebben afgelegd. Nou, niet dezelfde, maar ook een weg met veel moeilijke dingen, psychische ... Je krijgt overal wel een stempeltje en op een gegeven moment heb je heel veel diagnoses. Daar was zoveel herkenning en hoop. Die vrouw had hetzelfde als ik had en heb, maar zij zat wel die cursus te geven en zij had wel weer een baan en zij had gewoon een huis en ze had weer een rol in het leven gekregen.

Voor mij was dat eigenlijk het voorbeeld waarvan ik dacht: "Ja, maar als zij dat kan, dan kan ik het ook." Dus, eigenlijk is het voor mij veranderd. Ik zat al die tijd te wachten wanneer die psychiater nou kwam met die wonderpil, die mij even beter kwam maken. Alleen, op dat moment besefte ik: "Nee, het zijn mijn eigen keuzes, ik moet dingen gaan veranderen." Ik liet bijvoorbeeld vaak over mijn grenzen heen gaan. Dat moest verande-

ren. Weer meedoen. Ik merkte bijvoorbeeld ook, dat ik mijn rol als werknemer heel erg mistte. Gewoon naar je werk gaan en gewoon Joyce zijn, zonder al die psychische toestanden. Zij bood mij toen aan: “Kom vrijwilligerswerk bij ons doen, bij Pro Persona in de wachtkamer kopjes koffie schenken.” Nou, ik vond het doodeng. Ik stond daar echt te beven en te trillen. Alleen, de voorwaarden waren daar wel zo, dat als het even niet ging, ik een – toen rookte ik nog – sigaretje mocht gaan roken. Dus, dat hielp voor mij. Gewoon de weet van: als het even niet lukt, dan mag ik hier even weg. En, doordat het mocht, lukte het me wel om vol te houden.

Op ‘n gegeven moment ging dat steeds beter en werd ik gevraagd: “Goh, zou je een cursus ‘Werken met eigen ervaring’ willen doen?” Dus, dat heb ik toen ook gedaan. En ja, daar groei je ook weer van. Je zit in een groep met allemaal mensen die ook veel hebben meegemaakt. Je houdt elkaar echt omhoog. Je leert van elkaar. Doordat ik die cursus op ‘n gegeven moment had gedaan, mocht ik ook lotgenotengroepen gaan begeleiden. Ik ging eigenlijk steeds een klein stapje hoger en dat maakte voor mij dat ik weer in mijn kracht kwam te staan. En dat wilde niet zeggen dat ik nooit meer ziek was, want dat was er ook nog steeds. Afgelopen zomer bijvoorbeeld, vorig jaar zomer, heb ik een EMDR-therapie gehad, traumabehandeling. Alleen, daarnaast kon ik nog wel mijn baan bij het Kruidvat volhouden, bijvoorbeeld. En dat was het verschil, dat ik in verschillende rollen nog wel kon functioneren. Dus, dat er ook van mijn gezonde kant nog gebruik werd gemaakt. Omdat het voor mij ook heel erg veel betekend heeft, dachten wij: wij willen dit ook gaan geven, maar dan voor mensen in de wijk.

Dan kom ik dus uit bij ‘Culemborg Herstelt’. Wij zijn met z’n vieren, ik kijk even Marije aan. Ja, met z’n vieren hadden wij de droom van: wij willen elkaar kunnen ontmoeten, maar dan als gewone burgers. Niet als cliënten in de instelling van Pro Persona, maar gewoon als burgers bij elkaar. Wij zijn toen een stichting geworden: “Rivierenland Herstel”, dat is de overkoepelende stichting. En wij zijn toen in Culemborg begonnen. Op elke woensdag doen we twee uurtjes in het **Centrum-café ?00:32:32** een kopje koffie en dat is een kopje koffie voor, door en met ervaringsgenoten. Dat zorgt er ook voor dat we daar gewoon onszelf kunnen zijn, dat we daar ook gewoon kunnen vertellen: “Nou, het was echt een verschrikkelijke week, maar we zijn hier nu wel.” En dat er ook echt naar je geluisterd wordt en dat er iemand naast je staat in plaats van iemand met alle goedbedoelde adviezen. Gewoon dat er eens iemand echt naar je luistert. En dat heeft voor ons echt een heel grote meerwaarde.

We willen heel graag dat dit op meerdere plekken komt. Wij gaan per 1 juli in Tiel starten om ook zo’n plek in Tiel te organiseren. Dus, dat zou dan Tiel Herstelt gaan worden. Wij hebben daar subsidie voor gekregen om het aankomende jaar mensen te gaan bereiken die met ons samen ook een Tiel Herstelt willen maken. Dus, dan kunnen we ook elkaar gaan ontmoeten.

De gespreksleider: U hebt nog een vijftal minuten.

Mevrouw De Vries: Nou, zijn er vragen?

De heer Van Veluw: Ik wil je hartelijk danken voor de openheid van je verhaal. Ik vind het heel fijn dat je hier zo staat. Ik heb even een vraag. Je zegt: “We komen bij elkaar.” Maar is het alleen die persoon die hetzelfde heeft meegemaakt zoals jij nu vertelde, van Pro Persona, of is de groep breder?

Mevrouw De Vries: Nee, juist niet, we willen juist echt heel graag dat het voor iedereen is. Dus, echt voor alle mensen in de wijk die tegen psychische kwetsbaarheid of verslaving aanlopen. In ieder geval mensen die in herstel zijn, want daarin vinden we elkaar ook heel erg, in het herstellen.

De heer Van Veluw: Ja. En dat groeit ook? Het gaat zo van mond op mond door, zodat er meer mensen komen?

Mevrouw De Vries: Ja, we hebben in Culemborg gemiddeld tien bezoekers en je ziet daar de mensen ook echt groeien. We hadden toen op de eerste dag een bezoeker die echt letterlijk in een rolstoel aankwam. Zij had ook heel veel spanning en zij had een soort aanvallen. Zij werd altijd weggereden op het moment dat het even niet goed ging. Dat gebeurde bij ons ook en wij hebben haar laten zitten. We zijn gewoon naast haar gaan zitten en wij zijn met haar gaan praten. Gewoon tegen haar aanpraten, waardoor we haar weer even in het hier en nu kregen. Dat was eigenlijk haar eerste ervaring dat zij niet weggereden werd met de rolstoel in een kamertje apart, maar dat ze er weer uitkwam. En dat is voor haar weer het herstelmoment geweest.

De heer Van Veluw: Oké, mooi.

De heer Van Lee: Het gaat uiteindelijk om wat het voor je betekent of wat het voor die mensen betekent. Maar als je dan kijkt of het integratie is of intuïtie, dan is het eigenlijk te gek voor worden dat er eindelijk naar je wordt geluisterd, maar vooral dat het gewoon niet eerder is gebeurd.

Mevrouw De Vries: Nee, kijk, er bestaan natuurlijk heel veel koffiehuisen. Je hebt inloophuisen, koffieochtenden. Maar daar merk je dat, als je verhaal een beetje te moeilijk wordt ... Kijk, het is soms ook wel heel heftig. Er zijn soms mensen die bijvoorbeeld echt met suïcidale gedachten zitten. Dat is gewoon echt heel heftig. Alleen, wij kunnen daar wel over in gesprek omdat ik weet wat het is. Dat is dan toch een andere basis die je met iemand hebt dan een hulpverlener. Die kan bijvoorbeeld wel zeggen: "Als je je rot voelt, dan moet je even een blokje gaan wandelen." Ja, hartstikke leuk, maar ik heb wel echt ervaren dat het echt helpt. Dan kun je ook zeggen: "Kom, we gaan een stukje wandelen."

De heer Van Lee: Ik weet trouwens een goede plek voor je in Tiel.

Mevrouw De Vries: Ja? Nou, vertel.

De heer Van Lee: Nou goed, ...?00:36:40 zeg maar. Ze hebben al de nodige ontmoetingsactiviteiten. Dus, ik zou het zonde vinden als ze dat op allerlei verschillende plekken gaan doen. Dus, dat is best een mogelijkheid om daarbij aan te sluiten.

Mevrouw De Vries: Die ga ik zeker meenemen.

De gespreksleider: Jullie zoeken elkaar vast straks even op.

Mevrouw Keij: Ik zou het ook mooi vinden dat we dan op een of andere manier ... Ik denk meteen ook door ... Wij hebben mensen die daar graag gebruik van willen maken. Dus, hoe krijg ik die informatie?

Mevrouw De Vries: Wij hebben een site en flyers. Ik zal zo meteen ook even wat flyers uitdelen en een visitekaartje.

De gespreksleider: En de site, is dat Rivierenlandherstelt.nl dan?

Mevrouw De Vries: Rivierenlandherstelt.org.

De heer Van Lee: Misschien ook goed om op te nemen in de notulen of zo.

De gespreksleider: Nou, er wordt een woordelijk verslag gemaakt.

Mevrouw De Vries: Nou, kijk.

De heer Van Lee: Dat zou fijn zijn.

Mevrouw de Vries: Ik zal straks ook even onze flyers neerleggen.

De heer Van Lee: Want je zult merken, ook bij RIBW N&R werken ze veel met ervaringsdeskundigen. Dus, ik denk dat je bij deze club meteen al heel veel reacties krijgt. Dat is heel leuk, om dat samen te brengen.

Mevrouw De Vries: Ja, uiteraard. Daar hebben we inderdaad ook contacten mee, met de inloop van het RIBW. Want dat is het ook, je hoeft het wiel echt niet opnieuw uit te vinden, maar juist te versterken door naast elkaar te gaan staan en het arm in arm te doen, in plaats van tegenover elkaar.

Mevrouw Stoffelen: Het is misschien leuk als ik even mag prikkelen. Het is leuk dat je zegt: "Mensen zitten soms al heel lang in het traject, worden steeds niet gehoord, zitten in een wasstraat." Wat heeft die wasstraat daarvoor gekost en wat kost het kopje koffie? Als je het over effectiviteit hebt van de kosten ...

Mevrouw De Vries: Wij zijn natuurlijk absoluut geen hulpverleners. Dus, wij denken ook wel eens: hier kunnen wij niks mee. Maar dan vertellen we wel: "Goh, heb je eraan gedacht om daar eens te gaan kijken om steun te vragen?" We hebben natuurlijk ook een groot netwerk ondertussen. Dus, je weet ook de weg en dat helpt natuurlijk ook.

De gespreksleider: Nog een laatste vraag.

Mevrouw Van Leeuwen: Mag ik er nog wat aan toevoegen? Ik denk dat voornamelijk ... Wat bij ons de basis is, is dat wij niet werken met diagnoses, plaatjes, hokjes, dingen. Wij werken met een mens. Dus, dat is bij ons echt de basis. En wat je inderdaad zegt: we kennen de sociale kaart in de gemeente echt heel goed. Dus, we kunnen doorverwijzen en we kunnen zeggen: "Goh, heb je daaraan al gedacht?" Dus, we kunnen meedenken. Bij ons is de basis van herstel voornamelijk dat wij kijken: wat goed dat je hier bent gekomen en hoe kunnen we ervoor zorgen dat je blijft komen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we het goede stukje van jou kunnen verstevigen?

Alleen, wat bij ons heel makkelijk praten is, wij hebben geen verantwoording af te leggen naar een meerdere. Wij hoeven niet te verantwoorden waarom we dingen doen. Dus, wij kunnen echt met de mens zelf werken en dat is wel iets wat makkelijker werkt. Ik merk ook vaak dat hulpverleners niet met de wasstraat willen werken, maar dat juist moeten. Dat maakt het ook – denk ik – voor jullie moeilijk om daarmee om te gaan.

3 Plenaire discussie aan de hand van 'prikkelende vraag', die een relatie heeft met de opdracht aan de werkgroepen

De gespreksleider: Daar gaan we het ook verder over hebben vanmiddag. Dank jullie wel voor jullie bijdrage, Joyce en Marije. Joyce iets langer dan Marije, maar dat hadden jullie met elkaar afgesproken zo.

Goed, we gaan nu even iets anders doen. Ik ga u vragen antwoord te geven op de vraag: waar staan we nu volgens u? En dan zijn er vier antwoorden. U gaat er even niet over met elkaar in gesprek. U krijgt allemaal een plaatje van me. Ik ga ervanuit dat jullie zelf een pen hebben en anders regelen jullie dat vast wel met elkaar. Even voor jezelf a, b, c of d opschrijven. Ik noem ze wel even.

Waar staan wij nu volgens jullie?

En dan hebben we het uiteraard over normalisatie. Normalisatie binnen mijn werkveld, zeg ik daarvan: "Dat staat in deze regio in de kinderschoenen." "Dat kunnen de gemeenten niet organiseren, dat moet de samenleving zelf doen." "Geen zorgen, dat verloopt volgens plan." of d: "Het is niet in ieders belang. Dus dat wordt lastig."?

Neem heel even de tijd. Niet te lang. Wat komt het eerst in je op? En dan loop ik met de

ideeënbus rond en dan hebben we dadelijk de mogelijkheid om daarover in gesprek te gaan. Als je het hebt ingevuld, steek dan even je hand omhoog, dan kom ik met de bus langs.

We hebben straks ook een uitslag. Het is gelukt, onder druk?

Dat vindt u niet fijn?

Daar kunnen we alweer een hele discussie over normalisatie over houden, maar dat doen we nu even niet. Ik heb van iedereen?

Nou, eens even kijken. Je mag nu even praten met elkaar, een minuutje, dan ga ik even scoren. Help je me even mee, Joke?

Mensen, we hebben een uitslag. Ik heb niet geteld, maar dit is allemaal a. Dus, een overduidelijke meerderheid kiest als antwoord op de vraag hoe het met normalisatie in de regio staat: dat staat in de kinderschoenen. Ik heb 3 b's. Ik heb geen c, dat is jammer. Het was toch mooi geweest als iemand daar al van zei ... Of juist niet, want dan heb je misschien geen realistische kijk. Ik heb wel, als ik het tenminste goed lees ... O nee, ik dacht een d, maar het is een a, ik moet 'm zo houden. We hebben ook geen d. Dat is natuurlijk ook een beetje 'n lastige.

Wie voelt de behoefte om even een toevoeging aan het antwoord te geven, dat je hebt kunnen geven? Ja, dit is een schot voor open doel, want u zei al: "Mag ik niet iets anders?" Dus, het komt toch bij u uit.

De heer Klaui: Ik vind het lastig om een beeld te verwoorden voor iets dat ik niet volledig kan overzien. Daar ontbreekt mij eigenlijk de informatie voor. Je vraagt mij een mening over hoe wij staan met z'n allen, als gemeente en 271 zorgaanbieders. Dus, dat vind ik best lastig. Ik heb uiteindelijk a ingevuld, omdat mijn beeld wel is dat het nog heel erg op gang mag komen. Maar dat is het algemene beeld dat ik ervan heb. Dus, ik kan het niet staven met feiten

De gespreksleider: Oké, maar we hebben het dus over de beperking van die zwaardere vormen van hulp en geïndiceerde hulp onder andere. Hoe kunnen we dat nu normaliseren?

Mevrouw Smit: Kijk, het is lastig. We constateren met z'n allen dat de vraag in de jeugdzorg toeneemt. Dan roept het bij mij de vraag op: is dat omdat we daadwerkelijk zoveel problemen hebben die wij niet meer als normaal beschouwen?

Of zouden wij een deel van die problemen, van het totaal, weer kunnen normaliseren?

Kijk, niet ieder probleem leent zich ervoor om het te normaliseren. Ik ben benieuwd: hoeveel ruimte hebben wij met z'n allen om dingen te normaliseren? Dat kun je niet on-eindig doen. Snap je wat ik bedoel? Ik ben benieuwd hoeveel ruimte we daarvoor hebben.

De gespreksleider: Er zit iets tussen helemaal geen geïndiceerde hulp of professionele zorg, of tot de aantallen waar we zijn gekomen.

Mevrouw Smit: Ja, ja, je kunt - strikt genomen - alles normaliseren, maar dan hebben we geen jeugdproblemen meer.

De gespreksleider: Nee, maar dat is ook niet reëel.

Mevrouw Smit: Nee, precies. Dus, ik zoek een beetje.

De gespreksleider: Ik heb 3 keer b. Durven jullie ook je vinger daarbij op te steken?

De heer Van Dorsselaer: Ik had b, maar ik twijfelde. Ik zocht eigenlijk een e.

De gespreksleider: Ik kom terug bij de b, hoor, u komt er niet mee weg.

De heer Van Dorsselaer: Ik ben zelf levensloopcoach bij BoBa. Wij werken vooral met autisten. Ik kom bij de mensen thuis, ik ben 'n ambulante coach. Wat staat in a, dat weet ik niet, want ik heb veertien mensen die ik thuis bezoek. Vooral pubers. Dus, ik heb er geen beeld van hoe dat in de regio op dit moment eruitziet.

De gespreksleider: Dan kom ik toch even snel bij de b. Gemeenten kunnen dit niet organiseren. Dat moet de samenleving zelf doen.

De heer Van Dorsselaer: Goed, die andere vond ik namelijk ook geen optie. Als ik puur kijk, als ik net het verhaal van Joyce ook hoor, als we eens beginnen te luisteren naar wat de vraag is van ... De puber die ik thuis bezoek, daar is het eerste wat wij doen ... Natuurlijk wordt dit aangeboden vanuit de gemeente. Wij komen daar anders niet. We komen daar omdat er een hulpvraag ligt. En als ik daar dan kom, dan sluit ik me netjes aan bij de cliënt of bij die jongen. De vraag is: wat speelt er nu?

De gespreksleider: Dat hoor ik ook van jouw verhaal, hè? Het gaat niet om medicerende factoren. In wezen moet het vanuit jezelf komen. En die helpen misschien wel, die medicerende factoren.

Mevrouw De Vries: Ja, je kunt bijvoorbeeld wel gaan vertellen wat zo'n jongere de rest van de week moet doen, maar dat gaat hij echt niet doen.

De heer Van Dorsselaer: Dat is zeker bij pubers zo. Als je alleen al de vraag stelt: "Hoe zie jij dat dan? Ga daar zelf een over nadenken."

Mevrouw De Vries: Ze moeten het willen.

De heer Van Lee: Suggereert dat dan dat het nu niet gebeurt? Want ik hoor het jou zeggen. Ik hoor het jou zeggen.

De gespreksleider: Wie wil daar antwoord op geven? Dat is tot slot, want dan ronden we dit deel af.

Mevrouw Tofohr: Ik ben jeugdconsulent in de gemeente Buren. Ik denk juist dat wij kijken naar kinderen en aan tafel zitten met pubers. En we kijken naar wat nodig is en niet naar wat ouders nodig hebben, maar – zeker als het gaat om pubers – naar wat zij nodig hebben.

De heer Van Dorsselaer: Dat begrijp ik, maar – ik zal geen namen noemen – dan kom ik bij de gemeente en dan wordt een indicatie afgegeven voor veertien uur per week van een jongen, waar ik naar toe moet. Nou, mijn God, dan denk ik: "Dan word ik gek, dan wordt hij gek." Als je dan een week of twee weken meedraait in het gezin, dan kan hij met één uur per week makkelijk af. Dan blijkt het probleem juist op school te liggen.

De gespreksleider: Wel goed voor de business van u.

De heer Van Dorsselaer: Nee, nee, nee, nee. Dat gaat helemaal niet om de business. Dat gaat om ...

De gespreksleider: Ik maak 'm niet voor niks, hè, deze opmerking.

De heer Van Dorsselaer: Ik declareer geen veertien uur, want als ik een uur daar ben of twintig minuten, zoals vanochtend bij een jongen ... Na twintig minuten ben ik klaar, omdat er geen vragen zijn of omdat er op dat moment niks ligt voor die week.

De gespreksleider: Wat doet dan de bedrijfsvoering van uw organisatie? Want die gaan wel uit van die veertien uur.

De heer Van Dorselaer: Nee, nee, nee, zij declareren ...

De heer Van Lee: De kracht van vakmanschap en de kracht van kwaliteit zit erin dat een professional kan inschatten hoeveel tijd er nodig is. Ik merk ook dat er ouders of cliënten zijn die heel de wasstraat opeisen. Dus, de kracht zit 'm ook in de mensen die de beschikking opstellen, dat zij ook een stuk kennis en kunde hebben.

Iemand inderdaad op veertien uur beschikken, is hem zo de afgrond inwerken. Dus, ben daar kritisch in, heb ook kennis en kunde in dat orgaan. Wij zijn er niet om ons bedrijf staande te houden, maar om kwaliteit van zorg te leveren. Als er een pil ontstaat voor psychiatrie, dan houden wij op te bestaan. Punt.

Mevrouw ...?00:50:56?: Maar dat is toch ook geen probleem?

4 Afsluiting deel 1 en uitleg vervolg na pauze

De gespreksleider: Dank u wel. Sorry, we moeten door. Ik ben met een heel duidelijke opdracht hierop afgestuurd: "Hou je aan de tijd." Maar dat neemt niet weg dat uw inbreng niet verloren gaat. Die kunt u zo echt kwijt in de groepen. Daar ga ik nu naar toe. Sorry, ja, soms moet je je verlies nemen. Een beetje flauw.

Goed, mensen, wat ik zei: jullie zitten hier vanuit verschillende perspectieven, met name vanuit het zorgaanbiederperspectief. Zij hebben de roze sticker. Gemeentelijk perspectief is blauw. De regio is ook blauw. Er zijn drie werkgroepen ingedeeld. Ik heb hier namen, maar dit overzicht is nog niet volledig.

Ik denk dat het de bedoeling is dat mensen zelf kunnen kiezen waar ze zich thuis voelen. Of dat niet? Ik ga dadelijk uitleg geven over de bedoeling, maar let eerst goed op de werkgroepindeling.

Nou, dit spreekt voor zich. We hebben een begeleider, dat is Mandy van Belzen van groep 1, jeugd, en zij zit aan deze tafel zo meteen. We hebben een meeschrijver, Marieke de Bont, achterin. Zijn degenen aanwezig van Prokino?

Nee?

DITcoaching?

Ja. Mondium?

Ja. BoBa, heb ik gehoord. Nog collega's?

Nee. Van de gemeente, Inge Belgrave en Nathalie Verbeeck?

Mevrouw Verbeeck: Ja, ze is er wel, maar zij gaat naar de werkgroep Wmo.

De heer Van Veluw: Ja, en ik kom erbij, volgens mij.

Gespreksleider: Dan de tweede werkgroep. Nou, Ria Dekker, Judith Mangel.

Mevrouw Verbeeck: Dat ben ik geworden.

Gespreksleider: Oké. Plurijn is aanwezig, in ieder geval middels u. Nog anderen? RIBW?

Compleet Mensenwerk?

Van de gemeente, Jantine Roza, Hermineke Drost. En van de regio, Barbara van Beuningen. Iemand die zich hier nog bij aan wil sluiten?

Nee.

Dan gaan we gewoon naar de derde groep en als iemand dan nog geen plek heeft, dan zien we wel verder. Matthijs van Doorn, jij zit hier, denk ik. Nou ja, je zit er ook al, misschien was dat met voorbedachte rade. Marijke de Ruiter?

Leliezorg, aanwezig?

Mevrouw Stijf: Ja, ik heb een e-mail opgestuurd, want wij hebben helemaal geen woonvormen. Dus, wij zijn verkeerd ingedeeld. Wij hebben jeugd en Wmo. Dus, ik vroeg me af of ik in een ander groepje kan.

De heer Van Doorn: Dat klopt wel.

De gespreksleider: Er is een reden, begrijp ik, waarom u bij deze groep zit.

Mevrouw Stijf: Ik ben heel benieuwd.

De gespreksleider: Nou, ik hoop dat u zich daar dan ook in kunt vinden. J.P. van den Bent hebben we?

Ja. 's Heeren Loo?

Ja. Eveline Smits vanuit de gemeente?

Zij is zojuist weggegaan. Zit er iemand anders vanuit de gemeente dan bij die tafel? Want ik zag bij de vorige tafel dat er twee gemeenten zaten. Is dat een idee?

Mevrouw ?: Bianca zit daarbij.

De gespreksleider: Ja, u bent van de gemeente? Oké, dan gaat u bij deze hoek. En we hebben nog iemand vanuit de regio?

Die komt nog, oké. Weet iedereen waar die moet zitten? Dat is belangrijk.

Wat gaat u doen in die groepen? De parapluvragen blijven staan. Die ga ik niet opnieuw benoemen. U ziet twee opdrachten per groep. Een standplaatsbepaling, dat hoeft niet zo lang. U gaat even met elkaar in gesprek en u geeft een cijfer van de mate van normalisatie in deze regio. Het cijfer één is natuurlijk het laagst, tien het allerhoogst. U hebt het daar net, middels die voorronde, al even over gehad. Besteed hier maar even niet te veel tijd aan, want het gaat met name om 2.

Probeer nu te komen tot praktische handvatten om die normalisatie handen en voeten te geven. Dit ook voor de thematafels die we daarmee hebben. Praktisch, dus echt in de zin van: wat moet er nu gebeuren? Wie zou daartoe het voortouw moeten nemen en wanneer? Het liefst zo snel mogelijk, maar probeer daar wat reële inschattingen te maken. Het gaat met name om het wát.

Probeer daarbij aansluiting te maken bij lopende projecten, bijvoorbeeld de werkgroep Jeugd. Maak gebruik van het transformatiefonds. Het project 'Beschermd Wonen' kan bij de andere tafels meegenomen worden bijvoorbeeld. Het hoeft niet, maar probeer die verbinding te maken met elkaar.

Er zijn nog wat inleidende bespiegelingen, die de gespreksleider dadelijk met u doorneemt. Mogelijk zijn er wat vragen nodig om het gesprek wat op gang te krijgen. Dat is ook aan de gespreksleider, ook voor een wat meer gespecificeerde opdracht op grond van thema. Het gaat echt dààr om, om die praktische handvatten. En hou daarbij voor ogen: hoe kan dit nu zo snel mogelijk in de praktijk worden omgezet?

Daar staan ze ook, de wat-, wie- en wanneer-vragen. Wat kan de aanbieder en wat kan de gemeente? Hoe kun je hier nu zelf aan bijdragen? Dat is ook de 'we'. Kijk ook naar je eigen rol daarin. Wat kun je zelf doen om dat te bereiken?

Tot vier uur, zoals gezegd. Dan komt u terug. Het verzoek is om het praktische resultaat te pitchen. In twee à drie minuten geeft u een presentatie, een pitch, over het resultaat. De bedoeling daarvan is dat u de rest van de aanwezigen overtuigt van het belang van hetgeen u bedacht heeft met elkaar. Waarom kan dit en waarom moet dit?

Dus, dat maakt het misschien iets minder vrijblijvend dan een terugkoppeling van wat iedereen heeft gezegd. U moet het echt verkopen. Dit is wat er moet gebeuren. Het voorstel is dat het vanuit de aanbieders gebeurt. Dus, bij iedere groep zitten mensen vanuit de aanbieders. Het is de bedoeling dat iemand met zo'n roze stickertje dat doet. Kies zelf even dat pauzemoment, zoals gezegd.

Over pauze gesproken, ik had een huishoudelijke mededeling moeten doen. Er stond

fris met gebak.

Mevrouw Van Belzen: Hier om de hoek staat een kar met frisdrank. Dus, als jullie nog een colaatje willen of iets fris, dan staat het om het hoekje. En ik zet nog even een paar gebakjes neer, voor als jullie zin hebben in iets lekkers. Dat geeft ook even een extra boost.

De gespreksleider: Is dit helder voor iedereen? Ik hoef niet te zeggen dat ik jullie om vier uur terug zie, want jullie blijven hier zitten. Maar om vier uur stopt het gesprek. Ik geef op tijd een signaal. Succes.

Het eerste plenaire deel wordt om 15.05 uur gesloten.

5 Pauze

6 Deelsessies in drie werkgroepjes

De groep wordt opgesplitst in drie subgroepen.

7 Plenaire terugkoppeling door vertegenwoordigers van de werkgroepjes

Tijdens het tweede plenaire gedeelte zijn de aanwezigen niet op dezelfde plaatsen gaan zitten als in het eerste plenaire deel. De gemaakte tafelindeling had daardoor maar beperkt waarde. Bovendien werd een deel van de aanwezigen tijdens het vervolgdeel voor de notuliste aan het oog onttrokken door een presentatiebord. De sprekers die niet aan een naam konden worden herleid zijn rood gemarkeerd in het vervolgdeel van het verslag.

De gespreksleider: Goed, beste mensen, het is tijd. Ik vraag jullie nu toch te stoppen. Sommige mensen gaan toch gewoon door. Draai even je gezicht naar mij toe. Oké, mensen, we moeten nu echt stoppen met de gesprekken.

Nou, de opdracht was helder, hoop ik. We hebben een werkgroep 1, we doen het gewoon op volgorde. Wie van werkgroep 1, die over jeugd gepraat heeft over normalisatie binnen de jeugd, wordt de pitcher?

Mag ik jullie naar voren roepen?

We hebben de beschikking over een flip-over en ik schrijf een beetje mee. Jullie hebben twee, maximaal drie minuten om te pitchen. Dan kunnen we even over een aantal zaken nog in gesprek, over hetgeen werkgroep 1 over jeugd bedacht heeft. En dan hebben we daar het overzicht en komen we met elkaar tot een finaal oordeel. Van welke van de bedachte oplossingen vinden we met elkaar: dat is haalbaar? Daar moeten we voor gaan. En waarvan denken we: nou, deze toch nog maar even niet, misschien later of misschien toch maar niet? Dames, zijn jullie ...?

Mevrouw ?: Ik had net in het groepje ook al aangegeven: ik moet echt om kwart over vier weg. Dus, ik sluit zo af.

De gespreksleider: En dan beginnen we nergens over. Dan beginnen we ook niet weer over het roken. Van: "Ze zal wel moeten gaan roken." Nee, dat zeg ik niet.

Mevrouw ?: Je weet hoe slecht het is.

Mevrouw ?: Ik weet het ook. Ik zie de plaatjes.

Mevrouw ?: Het is een halve pitch, want we waren nog niet zo ver, maar we gaan proberen om een paar stellingen neer te zetten. Eén van de eerste stellingen is ...

De gespreksleider: Praat zo luid en duidelijk mogelijk.

Mevrouw ?: Ja, maar ik heb niet meer, want ik ben ontzettend verkouden. Dus, even stil. Ik weet dat dat pedagogisch heel goed werkt. Dan blijven ze ook stil. De eerste stelling die we hebben, is: "Sociale teams van de gemeente, neem je rol en neem je rol als regiehouder." Dat is een heel belangrijke.

En wat zien wij dan als rol voor dat sociale team?

Dat is aan de ene kant de rol om instellingen die rondom een casus met elkaar zijn verbonden, goed met elkaar te verbinden, om korte lijntjes houden en snel te handelen, niet te moeten wachten op allerlei codes die ingevuld moeten worden via de computers. Dat kennen we allemaal, dat verhaal. Maar, dat er daarnaast ook een procesrol is en dat die procesrol niet altijd door het sociaal team vervuld hoeft te worden, maar dat dit ook een instelling kan zijn die de procesrol neemt en regelmatig alle belanghebbenden rondom een casus bij elkaar brengt om de casus goed te kunnen monitoren. Dus, die twee.

Mevrouw Van Bakel: Dus, echt een opdracht aan een zorgorganisatie om die procesrol, casemanagerrol, op zich te nemen.

De gespreksleider: Jullie hebben nog één minuut. Of zijn jullie klaar?

Mevrouw ?: Nee, er komt een tweede onderwerp. Onderwijs, blijf bij je stiel en blijf van de zorggelden uit de jeugdzorg af. Dat klinkt misschien wel heel hard, maar wat wij vaak zien, is toch vaak een gebrek aan vakbekwaamheid wat betreft heel specifieke problematiek in het onderwijs. Dan hebben we het evengoed over autisme. En wat we ook zien, is dat er in de gemeente langzamerhand steeds meer zorggelden voor de jeugd verdwijnen in de onderwijspot. Terwijl onderwijs een eigen pot heeft om de jeugdzorg te doen, namelijk via de (...) ?00:04:32 en er ook behoorlijke reserves zitten in het onderwijs. Dus, dat is het tweede.

De gespreksleider: Dank jullie wel. Jullie tijd is op. Blijf wel staan, want als daar vragen over zijn of reacties, dan is daar nu de ruimte voor. Is helder wat bedoeld werd met ... Ik ga het niet herhalen, maar reageer er eens op. Met name de twee andere groepen, jullie hebben dit al besproken. Oké, jullie zitten hier met een andere invalshoek, maar toch, om te delen met elkaar: is dit haalbaar? Of zegt iemand: "Nou, ik zie dit niet als een goede oplossing."? Of misschien is de oplossing wel goed, maar totaal niet haalbaar.

Mevrouw ?: Stel je voor, dat die sociale wijkteams meer regie nemen, dan kunnen zij ook beter ... Als zij kijken wie er allemaal zijn betrokken en het gaat om jeugd, dan heb je onderwijs ook, dan kun je kijken: welke zorg past er allemaal bij dat kind? Dan kan dat niet zomaar allemaal door school gedaan worden, maar kun je daar dan ook mensen op zetten die er wel voor zijn geschoold?

De gespreksleider: Dus, je vindt het een goede oplossingsstrategie?

Mevrouw ?: Ja.

De gespreksleider: Heel duidelijk, oké.

Mevrouw ?: Dat komt bij ons ook aan bod.

De gespreksleider: Nou, dat kan. Anderen?

Mevrouw ?: Het vraagt wel van de sociale wijkteams dat ze de goede kennis in huis hebben, om dat te kunnen doen.

De gespreksleider: Nee, maar als ik die vraag terugkoppel, hebben ze die naar uw mening?

Mevrouw ?: Geen idee.

Mevrouw ?: Daar laten we ons nog niet over uit, dat doen we in de presentatie.

De gespreksleider: Dan kom ik terug bij jullie.

Mevrouw ?: Ik wil er wel op reageren. Als je zegt: "Dat is afhankelijk van de kennis die ze bij de sociale teams hebben." Ik zou het willen omkeren: zorg dat het glazen plafond verdwijnt en zorg dat de sociale teams goed geschoold zijn. Zorg dat er een psycholoog of een psychiater in de sociale teams zit, zodat je die scholing en kennis kunt halen. Maar niet je niet iets doet omdat je de kennis niet hebt.

Mevrouw ?: Dat ben ik met je eens.

De gespreksleider: Dus, kennis aanwezig, is essentieel daarbij. Het is misschien een open deur, maar toch even om te noemen en eventueel uit te breiden, om te kunnen voldoen aan het doel dat de regie daar ligt. Helder. Nee, verder geen reacties? Nou, dan hebben we toch nog twee minuten. Jullie hadden nog iets, geloof ik, want ik kapte jullie af. Maar dan is er nog even ruimte voor de derde.

Mevrouw Van Bakel: We kwamen uit op een soort van project om sociale wijkteams of gemeenten met een soort samenwerkingsverband in gesprek te laten gaan, voor bijvoorbeeld groepstrainingen of om leerkrachten te adviseren en te scholen, om meer aan die voorkant te zitten. Dus, op teambasis.

De gespreksleider: Die wijkteams met ...? Sorry, dat miste ik even.

Mevrouw ?: Sociale wijkteams met gemeenten, ik weet niet precies wie dat dan doen.

Mevrouw ?: Met de samenwerkingsverbanden.

Mevrouw ?: Met samenwerkingsverbanden in gesprek.

De gespreksleider: En wie zitten er in die samenwerkingsverbanden, behalve die wijkteams en die gemeenten dan?

Mevrouw Van Bakel: Directies van scholen.

Mevrouw ?: Directie van het samenwerkingsverband en psychologen zitten daarin. Daar zitten professionals in met specifieke kennis. Klopt dat?

Mevrouw ?: Ja, dat klopt helemaal.

De gespreksleider: Oké. Ik merk, als we bij 'het wat' zitten, dat we daar toch ook met een heel duidelijk 'het wiè' te pakken hebben. Het in de tijd zetten, daar komen we dan nu gewoon even niet aan toe. Goed, dat is zo. We hebben ook maar een half uur met elkaar.

We hebben er een viertal. Zegt nu één iemand of meerdere: "Nee dat zie ik niet zitten. Ik spreek mijn veto er over uit. Slechte oplossing." Of kunnen ze allemaal door in de uitwerking?

Dit is een start, hè?

Mevrouw ?: Ik zeg absoluut niet dat ik het een slechte oplossing vind, maar dat het so-

ciale wijkteam in gesprek moet met de samenwerkingsverbanden, dat loopt bij ons in de gemeente nu een tijdje. En ik hoor van de zijlijn – want ik ben geen deel van het project – vooral dat er te veel op het bordje van de gemeente wordt gelegd. En naar mijn idee klopt dat dus niet met het stukje dat je zegt: “Onderwijs, blijf van de zorg af.” En dan kom je steeds in discussie: wat is nu kindgebonden en wat is schoolgebonden?

De gespreksleider: Wat moet er dan gebeuren om dat wél te laten werken? Heeft u daar een antwoord op?

Mevrouw ?: Nou ja, je moet dus heel duidelijk van tevoren met elkaar richtlijnen hebben geformuleerd: wat hoort bij de Jeugdwet en wat hoort bij onderwijs? Op het moment dat er twintig uur begeleiding gevraagd wordt in de klas, is het kennelijk geen passend onderwijs. Maar ik ben geen jeugdconsulent.

Mevrouw ?: Ik wel en dat is een gat in de markt.

De gespreksleider: Oké, dat zou een mooie openingszin zijn voor een heel nieuwe discussie, die we helaas moeten parkeren. Dank. Applaus mag best even. Dan krijgen we werkgroep 2, WMO Meedoen. Wie is de pitcher? Kom naar voren. Met z'n drieën? Dat is mooi. Hebben jullie dan ook al een rolverdeling gemaakt?

De heer Van Wijchen: Nee, we vullen elkaar gewoon aan.

De gespreksleider: Nou, neem het podium. Niet letterlijk, ga niet op de tafel staan. Ik schrijf even mee. Volgens dit stramien ... Jullie kennen het inmiddels.

De heer Van Wijchen: Wat we in ieder geval moeten doen, is innovatieve middelen vinden om begeleiding op afstand mogelijk te gaan maken. Dat niet altijd per definitie de zorg gelijk achter de voordeur plaatsvindt, want in het polderrijke gebied gaat heel veel tijd verloren aan reizen.

Mevrouw ?: Skype?

De heer ?: Dat is een mogelijkheid.

Mevrouw ?: Ik weet dat ZZG met tablets werkt.

De heer Van Wijchen: Ja, zij hebben ook een digitale registratie.

Mevrouw ?: Ja, maar ook de cliënten krijgen dat.

De gespreksleider: Dat klinkt als een heel efficiënte maatregel. Wat is het verband met normalisatie?

De heer Van Wijchen: Omdat de norm is, dat je altijd achter de voordeur begeleiding geeft.

De gespreksleider: Oké, dus face-to-face contact, die voorwaarde van de zorgkantoren en zorgverzekeraars.

De heer Van Wijchen: Omdat toch genormaliseerd is, dat er voor elk probleem wel een hulpverlener is. En er is een enorme bureaucratie. Het is ook een uitdaging om te kijken of we in die bureaucratie - van zowel de zorgtoekenning als de verantwoording ervan - een efficiëncyslag kunnen maken.

De gespreksleider: Die heb ik vaker gehoord.

De heer Van Wijchen: Want daar gaat heel veel tijd en geld in om.

De gespreksleider: Daar zal niemand het mee oneens zijn, maar wat ...?

De heer Van Wijchen: Ik kom uit de thuiszorgwereld. Daar heb ik een tijdje gewerkt. De digitalisering is daar heel erg ver, ook in de zorgverantwoording. Je komt binnen, je hebt een barcode en alles gaat meteen regelrecht ... Aan het einde van de zorg ga je bij de volgende weer blieden. Dan heb je weer de zorgtijd.

De gespreksleider: En dan is het al geregistreerd?

De heer Van Wijchen: Ja, dus daar kunnen wij met z'n allen nog 'n slag in maken.

De gespreksleider: Technologie, is dát het?

De heer Van Wijchen: Ja, want dat moeten we kunnen verkennen met elkaar.

De gespreksleider: Minder bureaucratie en gebruik daarvoor technologie.

De heer Van Wijchen: Ja, onder andere.

De gespreksleider: Dan win je de tijd?

De heer Van Wijchen: Ja. Hoe meer ik van contacturen achter de voordeur of aan het werk besteed, hoe beter het is voor de maatschappij waarin we zitten.

Mevrouw ?: Dus, het wiel hoef je niet opnieuw te gaan uitvinden, daar heb je zo een voorbeeld van.

De heer Van Wijchen: Ja, ZZG en de Thuiszorg, daar hebben we heel veel aan.

De heer Van Lee: Als je kijkt naar meedoen, dan valt het bovenste punt eigenlijk onder het hoofdstuk Innovatie. Ook als je kijkt naar daarin durven samenwerken, het aan durven te gaan van collectieve begeleiding. De innovatieve ideeën die vanuit primaire processen ontstaan, die je als gemeente ook durven te omarmen en eventueel te financieren, om van daaruit tot een meer efficiënte zorg te komen, waardoor mensen weer mee kunnen gaan doen in de maatschappij.

De gespreksleider: Ja? Maak dat eens concreet.

De heer Van Lee: Van individuele hulpverlening naar collectieve hulpverlening en de groepen ondersteunen die daar ontstaan. Het is met name innovatie. Dat moeten we inventariseren. Want er leven gewoon heel veel mooie innovatieve projecten. Haal die naar voren en durf die te omarmen in lijn met de visie.

We hebben ook gesproken over dat je kunt meedoen, wanneer je moet samenwerken binnen de keten. En daarvoor is de woningbouwvereniging een heel belangrijke speler. Je ziet de instroom en uitstroom stagneren omdat er gewoon geen betaalbare woningen beschikbaar zijn. Dat kan ook de fase zijn ...

De gespreksleider: U moet gaan afronden, want ik bewaak al helemaal de tijd niet meer. Dan krijg ik ruzie met de dames van ronde 1.

De heer Van Lee: Oké, de fase van herstel.

De heer ?: We houden jou aan het schrijven, dan kun je niet op de klok kijken.

De gespreksleider: Maar goed, dan houden we het even hierbij. We hebben er een aantal. Reageer hier eens op, op deze oplossingen, deze stappen.

Mevrouw ?: De collectieve begeleiding, als dat zou kunnen leiden tot minder aanbieders: fijn. ...?00:15:15. Dat levert ook vaak weer allerlei nieuwe aanbieders op. ...?00:15:18.

De gespreksleider: Dat is de toevoeging die u maakt, dus.

De heer ?: Het moet geen stapeling worden van aanbieders.

De heer Van Lee: Het mooist zou zijn, als je collectieve begeleiding in gaat zetten, dat de professional zich terug kan trekken.

De heer ?: Jezelf kwetsbaar maken.

De heer Van Lee: En dan met ervaringsdeskundigen ...Ja, juist, we hebben ook gesproken over jezelf kwetsbaar durven maken en ervoor durven te gaan om die organisatie op te heffen, omdat het niet meer nodig is. Dat is het uitgangspunt.

De gespreksleider: Dus, niet alleen minder aanbieders, maar misbaar maken.

De heer Van Wijchen: Als Tafeltje Dek je stopt, gaat niemand dood van de honger. Dat weet ik zeker.

Mevrouw Van Belzen: Maar we hadden ook eigenlijk een **heel open, vrije** ?00:16:02 groep. Hoe komt het dan dat het eigenlijk nog niet al ontstaan is?

De heer Van Lee: Omdat dit specialisme onder BGI, begeleidingsintensief, valt. En bij BG-groep denk je nog echt in de oude vormen van dagbesteding. Je gaat dan veel meer in het hier en nu. Wij kijken, wat dat betreft, veel liever naar sociale ondernemers en hoe we daar plaatsen kunnen creëren, om de cliënten daarnaartoe te sturen. Wij willen het zelf niet onder de noemer van BG-groep gaan organiseren, met dagbesteding. Dit zijn zelfhulpgroepen die aan herstel werken. En dat is een specialisatie en geen BG-groep, zoals de vorm van dagbesteding.

De heer Van Wijchen: Zolang Pluryn terreinvoorzieningen heeft, zal er een vraag zijn naar terreinvoorzieningen. Als je die afschaft, dan moet het ergens anders gebeuren. Dus thuis. Zoals hier: ziekenhuizen bestaan niet meer. Het zijn interventieklinieken geworden. Je gaat erin en je gaat eruit, klaar.

Mevrouw Stoffelen: Nou, ik moet wel denken aan Bas Bloem, die zit in het Radboud.

De heer Van Wijchen: Ja, die ken ik, van "From God to Guide".

Mevrouw Stoffelen: Die werkt dus op deze manier en zegt: "Mensen zijn eerder geholpen, meer tevreden."

De heer Van Wijchen: Maar toen hij zijn idee ontvouwde, toen werden alle specialisten bang. Jullie kennen het niet, maar kijk maar eens naar YouTube en zoek naar de video van "From God to Guide". Het gaat erom dat Parkinsonpatiënten elke drie maanden terugkwamen en dan hadden ze geen klachten. En als ze klachten hadden, dan was het spreekuur er niet. Dus, hij heeft het helemaal omgegooid: "Als je klachten hebt, dan bel je mij en dan kom ik." Dat was een revolutie. Maar die manier werkt meer drukverlagend dan drukverhogend.

Mevrouw Stoffelen: In Rotterdam heb je ook een specialist. Je ziet daar ook innovatie in een andere tak van sport. Die specialist zegt: "Ik heb geen ziekenhuis nodig, want mijn patiënten ga ik zelf bezoeken." Hij had het over mensen met alvleesklierkanker. Hij zei: "Eigenlijk ben ik gewoon kwalitatief therapeut, want ik kan ze toch niet meer beter maken." Hij gaat op de fiets langs.

De gespreksleider: Oké. Wie gaat voor één van deze oplossingen?"

Wie zegt: "Nee, daar kan ik me echt niet in vinden?"

Nou, mooi resultaat toch?

Mevrouw ?: Ik heb het wel over begeleiding op afstand, met internet en zo en niet achter de deur, zo min mogelijk ... Dat vul ik even in, hè.

De heer Van Lee: Dat vul je inderdaad in. Daar hebben we verder niet over gesproken.

Mevrouw ?: Nou, oké, daar was ik even over aan het nadenken. Het is zo goed om soms juist achter die deur te komen.

De heer Van Lee: Absoluut.

De gespreksleider: Aanvullend en niet in plaats van.

Mevrouw ?: Aanvullend. Dus, daar waar het kan.

Mevrouw ?: Wat je ook ziet bij sommige gemeenten, is dat ze Appjes maken bijvoorbeeld. Dat ze juist cliënten aan elkaar koppelen, mensen met dezelfde kenmerken bijvoorbeeld. Dan maak je jezelf als hulpverlener ook weer meer misbaar omdat ze dingen met elkaar doen. Het kan ook en-en zijn, dus niet altijd in plaats van, maar je hebt wel veel innovatieve ideeën.

Mevrouw Stoffelen: Behalve bij de anorexiameiden, want die helpen elkaar de verkeerde kant op. Uitzonderingen zijn er altijd.

Mevrouw ?: Er zijn altijd ideeën die afvallen. Letterlijk en figuurlijk.

De gespreksleider: Applaus voor deze drie pitchers en dan hebben we nog een derde groep over Wonen in de wijk. Wie komt daarvoor naar voren? Kijk, wederom een co-productie. De laatste tien minuten zijn voor jullie. In totaal, jullie hebben nu dus twee à drie minuten, maar jullie hebben gemerkt hoe streng ik met dat stukje omga.

Mevrouw ?: Dat kunnen wij handlen.

Mevrouw Van Leeuwen: Ik heb geen roze stip, maar ik ondersteun. Dus vandaar. Bij ons is het eigenlijk redelijk over andere dingen gegaan, maar wat er uitkomt voor Wonen in de wijk, is dat er een laagdrempelig contact bestaat op wijkniveau. Dat houdt ook in dat er mensen in de wijk zijn - herkenbare mensen - die ook de sociale kaart weten. Dus, ze weten waar de mensen moeten zijn voor hulp. Vul me aan als ik het niet goed doe. En ik denk dat het voornamelijk ...

Gespreksleider: Bedoel je daarmee professionals of inwoners in een wijk, vrijwilligers?

Mevrouw Van Leeuwen: Eigenlijk alles. Van wie is het? Het is van de wijk, denk ik, waar – waar nodig - mensen inspringen.

Mevrouw ?: Misschien even, als voorbeeld werd een gemeente genoemd waar dat ge-

beurd is. Daar gingen wijkteams, leefbaar wijkteams ...

Gespreksleider: Leefbaar wijkteams, die kende ik niet.

Mevrouw ?: Heel mooi, ik ook niet. Die gingen iedere week de wijk in. Dus, je werd het gezicht van de wijk. Dus, je wordt geen bedreiging, van: "Wij moeten naar de hulpverlening toe." Je komt daar al en op 'n gegeven moment werd het heel normaal, dat ze je aan gingen spreken en vragen gingen stellen. Dus, dat heeft ook wel te maken met laagdrempeligheid. Dat ligt wel in die lijn.

Mevrouw Van Leeuwen: Voor degene die in huis woont, is dat er één iemand met die persoon meekijkt. Iemand die overzicht houdt over zorg en daar ook de overview houdt, samen met degene over wie het gaat. Dus, degene die in huis woont, krijgt één iemand aan zich gekoppeld, die de zorg managed, kijkt welke zorg er nodig is en zorgt dat het er ook komt.

Mevrouw ?: Een soort regisseur, Inderdaad. En dat er één iemand is die dus met de cliënt meekijkt: "hé, je hebt dat en dat allemaal aan hulp, laten we eens bij elkaar komen en afstemmen." Dus, dat één iemand de regie houdt.

De gespreksleider: Een caseregisseur specifiek voor die ene bewoner.

Mevrouw ?: Ja. Wat je ziet, is dat hulpverleners heel vaak in hokjes denken. Dus, als dan de cliënt met een vraag komt, zeggen ze: "Ja, dan moet je niet bij mij zijn, want dat past niet bij mij. Dan moet je bij de buurvrouw zijn." Nou ja, die is net drie weken op vakantie. Dus, dat je eigenlijk veel meer één regisseur hebt, die samen met jou kijkt wat je nodig hebt.

De gespreksleider: Brede kennis, bredere ervaring, die caseregisseur? Dat is de regisseur.

Mevrouw ?: Precies. We hadden ook nog – dat ligt ook wel een beetje in de lijn van de gemeente – dat organisaties en gemeenten over elkaar ook weer in hokjes denken. Heel vaak staan we tegenover elkaar of proberen we elkaar te vinden, maar dat we veel meer weten wat zich afspeelt. Dus, dat we veel meer elkaar weten te vinden en het met elkaar doen, in plaats van dat de gemeente over het geld gaat en de professional moet ...

Gespreksleider: Hebben jullie het er ook over gehad wat er moet gebeuren om dat te realiseren? Want daar zal ook niemand het mee oneens zijn.

Mevrouw Van Leeuwen: In de basis werd genoemd dat er vertrouwen elkaar nodig is in. Dus, vertrouwen bij de gemeenten in de organisatie en dat de organisatie vertrouwen in de gemeente heeft. Dus, in plaats van lijnrecht tegenover elkaar te gaan staan, met elkaar te gaan staan.

De gespreksleider: Oké. Dus, vertrouwen en wat zeiden jullie daarvoor? Wil je het even herhalen voordat ik een vraag stel?

Mevrouw ?: Weten wat er zich afspeelt bij elkaar, om elkaar weten te vinden / samen doen.

De gespreksleider: Samen kijken, elkaar vinden. Dus, niet op eilandjes, maar de collectieve insteek. Mag ik het zo samenvatten?

Mevrouw ?: Ja, zeker.

De gespreksleider: Nou, jullie voelen de vraag aankomen.

Mevrouw ?: Ik heb nog wel een vraag over dat stukje vertrouwen tussen de gemeente en de zorgaanbieders. Heb je het dan over de inhoud of heb je het dan over geld?

Mevrouw Van Leeuwen: Dat, als een organisatie zoveel uur vraagt voor de begeleiding van een persoon, de gemeente er vanuit mag gaan dat het ook echt daadwerkelijk nodig is.

De gespreksleider: Nou zijn er heel veel van die zorgcowboys, die daar misbruik van maken. Nou reageer ik meteen vanuit wantrouwen. Terwijl ik het zeg, denk ik: o nee, dat is niet goed, want ik reageer niet met vertrouwen.

Mevrouw ?: Je kunt ook zeggen: je hebt vertrouwen totdat het tegendeel bewezen is. Ik denk eigenlijk dat dat een mooie houding is naar elkaar toe. Dan kom je veel meer uit in het samen, dan dat de gemeente een beschikking afgeeft en ook nog het tarief betaalt en wij het moeten doen. Dus, dat je veel meer het vertrouwen in elkaar hebt. Van: "Nou joh, we geven je drie uur, maar we vertrouwen er ook op dat je ook kunt afschalen en dat je dat ook doet en het even laat weten."

Mevrouw ?: Bij ons kwam hetzelfde onderwerp ook aan tafel aan bod. We hadden als instrument wellicht het beschikkingloos werken.

Mevrouw ?: Ja, beschikkingvrij.

Mevrouw ?: Beschikkingloos werken. Dus, vanuit een beschikking wordt gezegd: in het begin heb je meer uur nodig, maar daarna kun je gaan afschalen of je kunt gaan afschalen in het aantal uren binnen een product. Dan hoeft niet het product verzwaaard te worden. Dus, daar kun je ...

De gespreksleider: Los van het systeem, minder systeem?

De heer Van Wijchen: Ik vind het de moeite van de verkenning waard om daar pilots in te draaien.

De gespreksleider: Als pilots?

Mevrouw ?: Ja, dat denk ik ook.

De gespreksleider: Ik hoorde iemand iets zeggen.

Mevrouw ?: O, nee.

Mevrouw ?: Dat we het met die pilots ook wel eens waren.

De gespreksleider: Oké. Iemand hier nog een reactie op?
Iemand die iets ziet dat echt niet kan, die zich daar niet in kan vinden?

Mevrouw De Bont: Ik vroeg me wel af, die caseregisseur van een bewoner, moet dat dan een professional zijn? Wat is het beeld daarvan, wie dat zou moeten zijn?

Mevrouw ?: Het is eigenlijk een beetje hetzelfde als wat de eerste groep ook aankaartte. Bij ons kwam heel even de discussie: waar ligt die verantwoordelijkheid dan? Is dat dan iemand vanuit het wijkteam die de regisseursrol pakt? Of is dat iemand vanuit de aanbieder?

En jullie hadden hem dan weer onderverdeeld, meende ik. Dat je de regisseur bij de gemeente legt en daaronder hadden jullie een andere titel? Precies, die ligt dan weer bij de ...

De gespreksleider: Kan de bewoner dat ook niet zelf bepalen, van: "Hé, ik wil graag dat die mijn regisseur wordt." Bijvoorbeeld de buurman, maar misschien ook wel een professor. Want ik hoor nu dat de aanbieder het bepaalt of dat de wijk het bepaalt. Waar zit de bewoners dan? Of zeg ik iets raars? Oké, wat zal ik er nu van maken? In overleg met betrokkene te bepalen, die regisseur? Is dat een mooie samenvatting=

Mevrouw ?: Ja, dat lijkt me 'n hele goeie.

Mevrouw ?: En dan denk je echt aan alle partijen? Ook de politie? Iedereen die daar ...

De gespreksleider: Ook de regisseur, als de politie daar zelf ook aan mee wil werken. Want die zitten ook weer in hun systeem: "Krijgen wij daar dan wel geld voor?" Dat zijn allemaal discussies die volgen op eerste oplossingsstrategieën. Nou, ook voor jullie het applaus.

De insteek was om aan het einde van de middag tot een resultaat te komen met betrekking tot oplossingsmogelijkheden, concrete stappen, welke term je er ook aan verbindt. Nou, dat is - volgens mij - best aardig gelukt. Natuurlijk is dit dan een beginpunt in die discussie, om mee verder te gaan. Terwijl ik dit zeg, realiseer ik me dat jullie ook het rondje hebben gehad om cijfers te geven met betrekking tot waar we nu staan. Zijn er cijfers uitgekomen per groep?

Nog even.

Mevrouw ?: Dat is heel divers. We hebben ...

De gespreksleider: Nee, ik wil cijfers horen.

Mevrouw ?: De kleine kernen scoren anders dan de grote.

De gespreksleiders: Ja, cijfers of niet? Niet tot een cijfer gekomen?

Mevrouw ?: Tussen de 4 en de 6.

Mevrouw ?: Wij kwamen rond de 5.

De gespreksleider: Gemiddeld 5? En dat ging over wonen? Een 5. Jeugd?

Mevrouw ?: Tussen 3 en 7.

De gespreksleider: Dat is ook een 5. Oké, nou, dat is helder. Het is geen voldoende. Het is een onvoldoende, maar met perspectief. Goed, bedankt. Ik geef het slotwoord aan Matthijs van Doorn van de Regio Rivierenland.

De heer Van Doorn: Ik ga dan maar even alleen staan.

Nee, dat maakt niet uit. Ik ga eerst maar beginnen met jullie hartelijk te bedanken, omdat jullie hier vandaag waren. Het was heel aantrekkelijk om niet te komen met dit mooie weer, maar toch waren jullie er. Heel erg bedankt. Fijn om dit toch niet eenvoudige onderwerp aan te kaarten met elkaar. We zijn met elkaar kennelijk wel eensgezind. Het is ongeveer een vijf. Dat is ook een beetje het gevoel dat ik er persoonlijk van heb. We zijn al wel begonnen het erover te hebben, maar er ligt best nog wel een heel lange weg voor ons.

Mandy, Ria en ik gaan – behalve dat er een verslag wordt gemaakt – ook nog eventjes goed puzzelen over wat nou de hoofdlijnen zijn van wat er vandaag is uitgekomen. We

willen dit ook gaan doorgeven aan het transformatiefonds. Op die manier proberen we veranderingen tot stand te brengen.

We gaan met Beschermd Wonen aan de gang, daar willen we ook informatie naar de werkgroep gaan brengen. Daar gaan we jullie over informeren, want we willen het wel praktisch houden. Dus, dat wordt in ieder geval nog vervolgd.

Hou ook onze website in de gaten, want daar zal ik ook nog wat informatie op gaan plaatsen.

En dan wil ik toch eventjes in het bijzonder twee mensen in het zonnetje zetten. Misschien willen jullie even naar voren komen. Jij, Marije. En Joyce. We hebben een kleinigheidje voor jullie, want jullie inbreng was – denk ik wel – de meeste indrukwekkende vanmiddag. Tenminste, dat was de indruk die ik ervan kreeg. Heel erg bedankt. Fijn dat je er was.

Alsjeblieft. En voor jou ook.

Het was heel leuk om met jullie kennis te maken en ervaringen te delen. Ik denk dat ik namens iedereen spreek dat het onze middag echt een leuk gouden randje heeft gegeven. Dank jullie wel.

De gespreksleider: Goed, dan zijn we bij het einde gekomen. Succes met jullie werk verder en welthuis of werk ze.

Mevrouw ?: Strakke planning, hoor, heel goed.

(Eindtijd 16.30 uur)